

Sčasoma pa je zanimanje za belorusko folkloro le začelo prehajati v zavest o posebni beloruski narodnosti; izpod plasti poljske kulture se je polagoma prebijal na površje beloruski pismeni jezik. Vendar je bila še vse 19. stoletje za to ozemlje na križišču slovanskih vplivov, kakor ga večkrat imenujejo, značilna dvo- ali celo trojezičnost piscev.

Leta 1846 je v poljskem literarnem krogu v Vilnu, skrit pod poljskim naslovom, izšel beloruski operni libreto, ki mu je v petdesetih letih, ko je caristični pritisk začasno nekoliko popustil, sledilo več beloruskih pesnitev — del, ki jih imajo za nekakšen manifest beloruske književnosti. Njihov avtor, *Vincent Dunin — Marcinkovič*, sprva poljski pesnik, je z njimi dokazal, da je tudi beloruski jezik primeren za estetsko oblikovanje. V poljskih in ruskih literarnih revijah je bilo pozneje objavljenih nekaj posameznih lirskih pesmi, prvi pesniški zbirki pa sta izšli šele v devetdesetih letih v poljskih založbah v tujini, v tedaj avstrijskem Krakovu in pruskem Poznaju. Izdal ju je *Francišak Baguševič*, ki je spočetka pesnil v ukrajiniščini, nato pa postal osrednja osebnost beloruske literarne dejavnosti v Vilnu; z zbirkama je želel ob likih ljudskih godcev — dudarja in goslača — buditi narodno zavest med beloruskim kmečkim prebivalstvom. Ljudski simbol za pesništvo je uporabil v svoji prvi pesniški zbirki *Pastirska piščal* (1908) tudi najpomembnejši lirik začetka 20. stoletja — *Janka Kupala* (pravo ime Ivan Lucevič, 1882—1942). Z njim se je začela nova doba v razvoju beloruske književnosti, ki jo je omogočilo popuščanje političnega pritiska po revoluciji 1905. V Minsku, kasnejši prestolnici Beloruske sovjetske socialistične republike, je začel izhajati prvi beloruski družbeno-literarni časopis *Naša niva* (1906—1915), stoletja zatiranemu narodu se je z legalnim tiskom odprla možnost, da dohitijo zamujeno.

Kako nagla in intenzivna je bila rast beloruske poezije v 20. stoletju, nam dokazuje tudi zbirka ljubezenske lirike, ki je pod naslovom *Zorka Venera* (Zvezda Venera) izšla leta 1972 v Minsku. V njej je kakih sto pesniških imen najrazličnejših pesniških tokov in slogov. Za našo predstavitev smo jih izbrali sedem, predvsem iz starejšega obdobja.

JANKA KUPALA (1882—1942)

GENACVALE Sneg se béli na višinah,
 na gorah, vrh strme skale,
 cvetje cvête po dolinah —
 v soncu cvête Genacvale.

Rad prebival sem v Chaltubu,
 v upapolni, topli sali,
 rad, oh, rad, ker v mislih ljubil
 tam sem tebe, Genacvale.

S smehom rane si hladila,
kakor čar si delovala,
čudovite sne budila,
ti, Gruzinka, Genacvale.

Oh, odšel bom v daljne kraje,
in srce bo žalovalo,
od samote umiráje,
ko ne bo te, Genacvale.

Sanjal bom o skalah, gôrah,
čudežni gruzinski dalji,
a edina v jasnih zorah
ti boš sanja, Genacvale.

Noč poslednja je minila,
tožno zvezde so migljale,
»Suliko« zapoj mi, mila,
ob slovesu, Genacvale.

MAKSIM BAGDANOVIČ (1891—1917)

ROMANCA

*Quand luira cette étoile, un jour,
La plus belle et la plus lointaine,
Dîtes-lui qu'elle eut mon amour,
O derniers de la race humaine.*

Sully-Prudhomme

Zvezda danica je vzšla na nebo,
svetle spomine prinesla je tja . . .
Pomniš še — ko sem se srečal s teboj,
Venera svetla je vzšla.
Tisto sem uro začel zvesto zreti
v nočno nebo, najti zvezdo hotél,
v tihi ljubezni do tebe goreti
tisto sem uro začel.
A že ločitve je čas — ne pomaga,
tak je gotovo usode ukaz.
Ljubil iskreno, močno sem te, draga,
a že ločitve je čas.
V daljni deželi bom sam poslej hiral,
skrival bom v srcu ljubezen brez mej,